

Одбрамбена индустрија Србије

БЕЗ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ У ОВОМ ТРЕНУТКУ

У интервјуу за лист "Оружари" генерал др Данко Јовановић изјавио је да неће бити приватизације предузећа Одбрамбене индустрије Србије

Како бисте оценили тренутни положај предузећа Одбрамбене индустрије Србије?

Генерал Данко Јовановић: Ми бисмо желели да војна индустрија буде један од стубова суворенитета наше државе. Наравно, то је преамбициозно, с обзиром на то да смо мала држава са великим проблемима који су је задесили.

Како је направљен модел са фабрикама Одбрамбене индустрије? Од једне јаке индустрије која је била обједињена у заједници за наоружање и војну опрему, бивши ЗИНВОЈ, где је било више фабрика, остала је групација са шест фабрика: производња барута, експлозива, муниције - лаке, артиљеријске, минобацача, нешто ракетног наоружања и оружје. Без обзира на то како наменска индустрија изгледа данас, ово што је остало у тој групацији - то је оно што је преживело.

Наш стратешки циљ је да ова држава дође у позицију да у току године извезе милијарду долара, што можда јесте оптимистички. Међутим, кроз одређена улагања, подмилађивање кадрова, увођење нових технолошких поступака, болује продуктивност рада, стварање больих услова и бољег миљеа у држави, сматрамо да то може да се постигне. Наш циљ јесте да ниједан човек не живи од субвенција, већ од свог рада и да се кроз стварање профита рад плаћа и да се људи који буду више радили више и плаћају. Они који неће да раде треба добро да размисле да ли ће имати од чега да живе.

Наравно, не сме ни у једном тренутку да се попусти у квалитету производа, ако хоћемо да будемо бренд, а бренд јесмо. Управа за одбрамбену технологију има своју спону са фабрикама кроз војну контролу квалитета, стандардизацију, метеоролошку делатност. Важно је истаћи и улогу државе која мора да држи под контролом наоружање и војну опрему, да се никада не извезе ништа и нигде што би могло да утиче на лош имиџ државе. То никоме није у интересу, а посебно не Србији која треба да улази у све светске интеграције. Група

наоружања која би се појавила из наше производње, под нашом јурисдикцијом, извезена неким терористима - то би била већа штета него све друго што би се могло десити у политици. То нам истичу све стране делегације.

Ми се трудимо да поправимо углед државе и да будемо присутни на тржишту са квалитетом и повољним ценама. Понекад се, можда, поставља питање зашто неки извоз негде није дозвољен, или мора да постоји разумевање да су то, ипак, државни интереси. И, пре него што се планира неки извоз и уговора посао, требало би се консултовати да ли због ширих државних интереса треба одустати од неких тржишта.

Нацрт закона о производњи наоружања и војне опреме достављен је предузећима Одбрамбене индустрије Србије, након чега су она дала своје сугестије. У којој фази је тренутно Нацрт и када очекујете усвајање Закона?

Много закона чека на улазак у скупштинску процедуру. Ми новим Законом желимо да поправимо место и улогу наменске индустрије и да јој обезбедимо што бољи развој. Али, и садашњи закони су коректни и добри, и тако важан Закон не треба доносити по хитном поступку, важно је поштовати процедуре.

Оно што је најважније рећи је да о приватизацији наменске индустрије у овом тренутку нема ни говора. Постоје и разлози зашто. Преко приватизованих фирми не можемо обезбедити никакво снабдевање и не можемо им издати задатак за производњу. Ми смо за то да фабрике буду под државним патронатом, али и да се направи модел у некој перспективи да, уколико буде промене власничке структуре у капиталу, да прво иду поделе акција радницима. Тада би је радници боље чували, боље би радили, било би транспарентније пословање фабрика ако неко зна да је то његово и то би био својеврстан катализатор за оне који управљају, да управљају онако како треба.

Управа за одбрамбене технологије покренула је иницијативу о решавању питања друштвеног капитала у предузећима Одбрамбене индустрије Србије. На који начин ће тај поступак бити спроведен и да ли је реално очекивати да он буде завршен до краја 2008. године?

У "Крушику", где сам ја председник Управног одбора донета је одлука да се друштвени капитал претвори у државни. Много је повољније да фабрике буду под државним патронатом, него да буду у некој неизвесности. Постоје разна тумачења капитала у фабрикама. Држава је 100% власник увек била, нико сем државе ништа није уложио у ова предузећа. Касније су узимани кредити од банака које су узимале

Бригадни генерал
др **Данко Јовановић**,
начелник Управе за одбрамбене
технологије, Сектор за материјалне
ресурсе Министарства одбране.

Рођен 17. децембра 1956. године у Зворнику, Босна и Херцеговина. Након Техничке војне академије КоВ завршио специјализацију у области техничких наука и докторат на Факултету за менаџмент малих и средњих предузећа. У Војсци од 15.07.1982. године.

акције. Суштински, све је то државно, и ако је тако, ако ми добијемо такав миље у држави, онда ће нам бити пуно лакше да решавамо постојеће проблеме, кроз повољне кредите за извозне послове, кроз разне инвестиције.

Да ли ће се извршити измена Статута ових предузећа?

Наш циљ око усаглашавања Статута јесте да се оствари одређена унификација у управљању тим предузећима. Неки "дущебрижници" су се трудили да уведу фабрике у приватизацију. Став Владе Србије и ресорних министарстава која одлучују о томе је да о приватизацији предузећа наменске индустрије у наредним годинама не причамо, што не значи да нећемо ићи на еластични модел. У том случају, приоритет би била подела акција радницима. Друго, ако буде услова да се изврши докапитализација, ако неко буде желео да у неки производ уложи, да поправи стање у

наставак на стр.4

M 84

2009?

И за нас је још једна година која је по много чему сматрана прекретницом у делу испуњавања уговорних обавеза, чија реализација је требала да отвори перспективе и да донесе бОльитак свим запосленима. Таква очекивања су делом испуњена, али остаје констатација да смо могли више и да смо олако пропустили прилику да се позиционирамо на тржишту наоружања као произвођач који може да испуњава уговорне обавезе. Крајем прошле године, када је усвајан План пословања, није било препрека да тако не буде. Али, како је време пролазило испољавао се низ проблема и менаџмент са запосленима се утопио у систем рада какав није прихватљив са становишта рада који треба да повећа ефикасност производње.

Тржишна економија тражи неупоредиво више залагања, рада и хтења сваког појединца, у односу на време деведесетих када смо имали економију чији је резултат одсликан у садашњем стању српске привреде. Тежња ка том циљу ставља акценат на менаџмент који мора да нађе модел да сваки запослени да што већи максимум у испуњавању својих обавеза. Сви који не буду хтели или умели, или који су препрека таквом начину рада, морају се померити у страну. Њима се мора поручити да таквим радом не могу да граде будућност у овом предузећу.

Све напред наведено потпада у сферу унутрашњих слабости и сигурно је да следећа година, уколико будемо имали нове уговоре, неће бити без промена које ће резултирati само већом производњом. Искуство нам каже да се и на грешкама много тога може научити. Битна ствар у сагледавању општег стања је и чињеница да оваква врста производње у финалу има производ чији је пласман директно везан за политичке прилике у којима се налази наша земља. Зависно од тренутне политичке позиције такав однос онемогућава пласман артикала на многа тржишта и сама производња у тим околностима не може да се одвија, без помоћи државе као већинског власника. Изостанак помоћи од

стране државе на почетку године доприноси је кашњењу у извршењу плана, јер је то у већој мери угрозило финансирање ресурса за производњу.

После разговора са министрима Д.Шутановцем и М. Динкићем, договорена динамика је поштована, али су проблеми настали око ребаланса буџета, у другој половини године готово потпуно обуставили повлачење кредита фабрике из Фонда за развој. Такве околности су додатно отежале пословање. Криза банкарског система је проузроковала да, и поред враћања банкарских кредита, није добијена сагласност за подизање нових кредита, што је резултирало "кидањем" финансијских токова. И поред великих напора које смо уложили да са руководством што пре обезбедимо исплату зарада, оне су у неколико наврата исплаћиване са даном закашњења. Сигурно је да ће Синдикална организација употребити и даље сва своја утицај како би се обезбедила благовремена исплата зарада, уз паралелно праћење унутрашњих промена које би требале да омогуће стабилнији прилив средстава за исплату зарада.

Социјални програм какав је ових дана спроведен у предузећима у реструктуирању - модел је да такав начин збрињавања запослених који имају један од услова до 5 година до пензије, треба применити и у предузећима Одбрамбене индустрије Србије. На тај начин само у Застава оружју би око 500 запослених могло да се определи за такав вид отпремнине. Таквим начином би се ојачао капацитет и створили услови за запошљавање младих, чиме би се значајно подигао производни потенцијал у овим предузећима.

Најава из Министарства одбране да би ускоро могао да се решава статус друштвеног капитала у предузећима Одбрамбене индустрије - сигнал је да ће почети дуго-

Драган Илић
председник Синдикалне организације

рочно решавање ове привредне гране.

Дугогодишња идеја да се формира Фонд за Одбрамбену индустрију постаје остварљивија, јер је прихваћена и у Министарству одбране и то ће значајно олакшати рад производијачима ове врсте роба.

Стратешко решавање фабрика које се баве производњом наоружања може се обезбедити кроз најављени Нацрт закона о наоружању и војној опреми који је подробно анализиран од стране синдиката Војних фабрика. Наш предлог је био да то треба решити као што је урађено у неким земљама бивше Југославије. У њиховим законима је уграђена клаузула да у случају недобијања извозне дозволе или недостатка посла настале штете по том основу се надокнађује из фондова намењених за те прилике. Због свега наведног, без обзира на различитости производње, ова грана индустрије не може се борити сама са собом.

Уколико таквих решења не буде, да ли је следећи корак приватизација?

Издавач: Синдикална организација Застава Оружје. За Издавача: **Драган Илић**, Главни уредник: Катарина Јаковљевић, Помоћник уредника: **Драган Стаменовић**, Сарадници: **Јасна Милановић**, Душица Радуловић, Алекса Грковић, Марија Милошевић, Милован Лучић, Техничка редакција: Верољуб Јецић, Невен Петровић, насловна страна и корице: **Милош Поповић**, фотографије: Радосав Миладиновић, Илustrација: **Зоран Ивановић** стр. 15, Адреса: Трг Тополиваца 4, Тел./факс: 034/323-059, e-mail: sindikatzo@nadlanu.com WEB: www.oruzari.org

Наставак са стране 2... фабрици и да добије проценат од продаје тог производа - нека уложи. Колико знам, нико се до сада није појавио са жељом да уложи у неку производњу, осим једне белгијске фирме у ПП Ужице у вези једне машине за полирање чауре метка.

Рекли смо да су фабрике наменске индустрије ствар суверенитета државе и ми то тако гледамо. Прошли смо кроз болно време, распад државе, ратове и сада је неопходно све стабилизовати. Стабилизацију треба изврши кроз систем, поставити добру законску регулативу, поставити стратегију развоја која се мора ускладити са реалним стањем, са ресурсима, добром и повољном кредитном линијом.

Каква је стратегија када је реч о уређењу ОИС?

Министарство одбране, заједно са Министарством економије и регионалног развоја је у обавези да предложи Влади стратегију развоја ОИС.

С обзиром на то да су Војсци Србије, због вишке запослених, мале могућности да инвестирају и тако очувају капацитете ових предузећа, извозни програми су нам неопходни. Када се реши проблем вишкова у Војсци Србије, тек ћемо онда моћи да уђемо у набавку нових основних средстава која су ваш производни програм. Прво смо почели са пушком М21 зато што сматрамо да је то наш бренд и да треба полако да вршимо пренаоружавање наше Војске. Међутим, да би се очували капацитети треба да се поставе услови за извозне послове. Сматрамо да све фабрике које су сада у групацији ОИС имају добру шансу за извоз. То смо и показали тако што смо, упркос тешким временским кроз која смо прошли, склопили у једној години уговоре вредне око пола милијарди долара. То је био храбар корак, с обзиром на стање у коме се налази наменска индустрија.

Досадашња пракса у предузећима узимања краткорочних кредита који "поједу" сву зараду је лоша и морамо себе довести у неку другу позицију да исфорсирати извоз и да на тај начин сачувамо капацитете који су нам потребни.

Каква је перспектива предузећа Застава оружје с обзиром на производне програме који се реализују и шта би требало учинити како би се превазишли постојећи проблеми и унапредило пословање?

Ми добро знамо како функционишу фабрике Одбрамбене индустрије Србије. Ваше предузеће оптерећује несклад ресурса, производног програма, продуктивности рада и великих трошкова производње. Имате превише трошкова за енергију, за плате, неуслажене обавезе према кредитима и ниједна тренутна реална производња не може да доведе до пословања са позитивном нулом.

Шта треба да се ради? Доћи ће на ред болно питање реструктуирања у смислу прорачуна потребних капацитета за реалну производњу. Оно што може да буде повољно јесте најављена могућност да сви запослени који имају до 5 година до пензије искористе социјални програм и да се социјално збрињу. Свакако да је проблем што старији људи пред пензијом раде, а деца су у великим броју незапослена. Обавеза државе је да спасе здравље тим људима, а да запошљава младе.

Друго, неопходно је побољшати продуктивност увођењем нових технологија. Требало би и ускладити енормне трошкове енергије који вуку велики проценат трошкова производње. Такође, морало би да се уђе у нове развојне пројекте који обезбеђују бољу зараду.

Израда техничко-економске анализе свих послова који се сада раде показала би да ли су они економски оправдана или не. Мале серије се не исплате, треба кроз великосеријску производњу доћи до профита. Тренутно, продуктивност је слаба, нови алати коштају, а зарада је неизвесна.

Оно што би потенцијално поправило ситуацију - то је дугорочно планирање. У току једне године не може да се затвори циклус израде плана, набавке сировина, производње, продаје и наплате. Зато је важно да се избегну краткорочни кредити, а да се узму кредити за инвестиције, или за реалне извозне пројекте (а не за плате и за социјална давања), и да се са отплатом кредита крене тек када почне наплата извезеног готовог производа. То значи да фабрика, у том случају, неће бити кредитно оптерећена. Тај кредит би се плаћао из реалне зараде, новац би се враћао, како би се могли финансирати и други реални пројекти. Од профита би се онда у предузећу могле исплаћивати плате и стимулације запосленима.

Фонд за Одбрамбену индустрију је предвиђен Законом о одбрани и ми сматрамо да је он погодан. Наша идеја је да тај Фонд заиста треба да

много бољи дизајн и боља техничка решења, како би пратили светске трендове. То морамо да радимо јер

наш војник не сме да буде инфициран у односу на противничког војника.

Каква је улога Синдиката као активног партнера у свим процесима који ће се у наредном периоду одвијати у предузећима Одбрамбене индустрије Србије?

Синдикат има своју улогу у свакој фирми као катализатор да се добро послује. Оно што недостаје нашим синдикатима у фабрикама јесте преговарачка платформа са управљачком структуром. Мислим да би синдикат могао да доживи своју пуну афирмацију кроз стратегију развоја Одбрамбене индустрије тако што би се фокусирао на продуктивност, на услове рада, на подмлађивање кадра, на нове технологије итд. Однос Управе за одбрамбене технологије и мој лично са синдикатима је сасвим коректан и сматрам да синдикат у свакој фабрици својим позитивним деловањем може допринети да руководство мора имати на уму да се не одлучи да се упусти у нешто што није добро.

После дужег времена је формирана и регистрована Комисија синдиката за Одбрамбену индустрију, али је неопходно да се сваки представник фабрике у тој Комисији фокусира на своје проблеме, па ће се онда доћи заједнички и до неких општих закључака који могу допринети решавању проблема.

Шта бисте поручили Оружарима?

Желим да поздравим Оружаре и да им поручим да буду стрљиви. Застава, односно Крагујевац је срце радничке класе у Србији. Као лидер радничке класе мора да се усмери пре свега на производњу, да запослени за то добију пуну сatisfакцију, да већи и бољи рад обезбеди и већа примања. Суштина свега се своди на производњу и то што већу, што бољу, са новим производима.

У природи човека је да живи од свог рада, а не од милостиња.

Оружарима се смеши боља будућност. Надам се да ће перспективе знати умешно да искористе.

У име Управе за одбрамбене технологије и своје лично, свим оружарима желим срећну и успешну Нову 2009. годину.

К. Јаковљевић

функционише, или само за реалне пројекте за које је извесно да ће да заживе. Немогуће је узети новац из Фонда без уговора, без покрића, јер би онда предузеће довело себе у незгодан положај да изврши конверзију узетог новца. Када предузеће буде 100% државни капитал, онда могућност конверзије неће више постојати.

Ви иматеовољно добрих артикала, или сигурно је да морате да се усмерите на још неке артикле који ће имати своју перспективу. Треба размишљати о топовима мањих калибра, о другим модалитетима, о томе шта је то што бисте ви могли реално да радите. То су све пројекти који су перспективни, који су већ рађени, и који би свакако били профитабилни. У будућности, мора се пронаћи производ који је интегрисан од различитих компоненти, који садржи и машинске и електронске елементе, јер ово је 21 век. Наше оружје мора имати

Очекивања у пословној 2009. години

Раде Громовић, директор фабрике Застава оружје АД

Показатељи пословања Застава оружја у 2008. години су генерално добри. У току је реализација пословних активности планираних за децембар текуће године. Пословодство очекује да ће реализација у пласману наших производа бити већа за најмање 60% у односу на претходну, 2007. годину.

Остварени резултати говоре да наша фабрика наставља узлазном линијом у пословању, али то још увек није довољно за пословање, без губитка. Међутим, губитак ће бити знатно мањи у односу на претходне године. Тада резултат посебно треба ценити, ако се узме у обзир чињеница да је практично првих десет месеци ове године фабрика пословала у условима ниског курса валута, како долара, тако и евра. Ову годину завршићемо са реализацијом извоза на нивоу 92% од укупне реализације.

Утицај глобалне економске кризе

Поремећај у пословним односима са америчком компанијом Ремингтон наступио је као последица светске економске кризе. Реализовано је само 30% планираног пласмана за америчког партнера. Међутим, настављамо започету сарадњу, преко генералног дистрибутера компаније *Remington*, компаније *US Sporting Goods* и компаније *EEA (European American Armory, Corp)*. Преговори са америчким компанијама су у току и очекујемо коначно потписивање уговора на сајму *Shot Show*, у Америци у јануару 2009. године.

Услед светске економске кризе улазимо у План за 2009. годину са само 43% чврстих уговора и поруџбина. То је много тежа позиција, него при изради плана за 2008. годину, када смо у овом временском периоду имали 75% плана покрivenог уговорима.

И поред отежавајућих околности План

пословања Застава оружја за 2009. годину биће много амбициознији.

Законска регулатива

У следећој години очекује нас разрешавање бројних питања везаних за примену Закона о приватизацији. Сва предузећа Одбрамбене индустрије у структури капитала имају друштвени капитал. На који начин ће држава решити друштвени капитал видећемо, али реално је очекивати да сва предузећа Одбрамбене индустрије, па и Застава оружје постану у релативно кратком периоду у потпуности државне компаније или компаније са 100% државним капиталом.

Ових дана, као директор Застава оружја, потписао сам изјаву о мировању дуга према Заводу за здравствено осигурање. Законско решење из новембра 2008. године предвиђа да сви правни субјекти треба да крену са текућим измиривањем обавеза по основу обавезног здравственог осигурања запослених у периоду од 2009.-2011. године. Уколико у наредне три године будемо редовно измиривали те обавезе, можемо очекивати да нам се сви дугови са припадајућим каматама, до краја ове године, практично опросте. За нашу фабрику, то је 14 милиона динара на месечном нивоу, односно 18 % тренутне нето плате. Јасно се указује додатно оптерећење које ћемо морати у сарадњи са Синдикатом да решимо, односно да нађемо адекватно решење по питању обезбеђења додатних финансијских средстава.

Оно што нас сигурно чека је решеност државе да реши део свеукупних дуговања фабрике по питању неизмиренih обавеза за порезе и доприносе. Тренутно у структури наших дуговања само дуг за порезе и доприносе је близу 50% дуга. Уколико се тај део дуга конвертује у државни улог, практично ћемо преполовити свеукупно дуговање. Крајем прошле године фабрика је била на нивоу 4 милијарде дуга, а почетком 2009. године тај дуг би требало да падне на 1,5 милијарду динара.

Смањење дуга ће релаксирати положај фабрике, пре свега, према екстерним институцијама као што су пословне банке.

Застава оружје има крајње неповољну структуру запослених, односно однос производних

радника и режије. Оно што очекујемо у првом кварталу 2009. године је социјални програм по истим критеријумима који су примењени у Фабрици аутомобила. То значи да запослени који имају до 5 година до стицања услова за пензију, на добровољној основи, могу да се пријаве за једнократну отпремнину која износи 3250 ЕУР. Након тога би на Бироу примали 26,000 РСД месечно, до стицања услова за пензију. Из месечних отпремница би издвајали онолико средстава за пензијско осигурање, колико сами процене да треба. Тренутно у ту категорију у нашој фабрици спада око 470 запослених.

Подршка државе

Влада Републике Србије преко Народне банке Србије, као вид гаранције према пословним банкама обезбедиће средства у висини од 50 милијарди РСД, која ће се искључиво користити као повољни кредитни аранжман према привреди. Наравно, очекујемо да ћемо лакше решавати проблем добијања кредита од стране пословних банака.

Оно што ће знатно отежати пословање Заставе оружје у наредној години је чињеница да су средства из Фонда за развој смањена за око 15%. Ми ћемо и даље конкурисати за та средства, али је евидентно да ће се она у смањеном обиму пласирати привреди.

Очекује нас тешка пословна година у којој је реално очекивати да ћемо бити приморани системским путем да исплате бруто зарада измирујемо баш у бруто износу. Курс долара, односно евра, је нешто боли сада, при крају године, али је реално очекивати да ће због повећања трошкова пословања и наших добављача, цене ресурса бити веће и да ће нам то повећати трошкове пословања.

Једини начин да преbroдимо идућу пословну годину, која ће бити тешка, је да максимално искористимо све унутрашње потенцијале, ефикасност сваког запосленог.

Наша успешност у 2009. години зависиће искључиво од нас самих, од ангажовања сваког запосленог.

Јасна Милановић

Драгутин Станојловић - БАЈА Неопходно је јединство синдиката

Какав је тренутни положај запослених у Крагујевцу и каква су Ваша предвиђања за 2009. годину ?

Када погледамо друге градове - Ниш, Краљево, Чачак, положај запослених у Крагујевцу је нешто бољи. Али, када се упоредимо са Београдом, ми смо у лошијем положају. Када је реч о 2009. години нисам оптимиста. Што се тиче броја запослених, мислим да ће доћи до отпуштања једног броја запослених. Многи људи послодавци су и на саму најаву да ће доћи до глобалне економске кризе почели са отпуштањима. Само за последњих месец дана је отпуштено око пет хиљада људи у Србији.

Очекују нас велике финансијске тешкоће у 2009. години, али се надам да ћемо превазићи и ту кризу која нам предстоји.

Шта синдикати могу да учине како би заштитили запослене ?

Ја бих кренуо од тога шта су синдикати до сада учинили. Знамо да један од најјачих синдикалних покрета постоји у Крагујевцу, што се тиче квалитета људи и добре воље и жеље да учине нешто у борби за бољи стандард запослених и опстанак радника који живе и раде на простору Крагујевца. Овде је централа у којој су уједињени многи синдикалци, без обзира на то којим централама на нивоу Републике припадају.

Међутим, имамо проблем што се тиче синдикалног организовања. Централе су се отуђиле од базе, тако да највећи терет и највеће проблеме трпе представници основних организација који су у непосредном контакту са радницима. Синдикати у 2009. години треба да направе минимум сарадње, можда чак и конфедеративни систем и да се боре заједничким снагама. Јединство је нарочито важно када је у питању примена проширеног дејства Општег колективног уговора. Све је потписано, али се примена одлаže док не прође криза, која може потрајати и после 2009. године.

Да ли можемо очекивати да држава интервенише када је у питању примена проширеног дејства Општег колективног уговора ?

Држава је много тога могла да учини и раније, да води рачуна о радништву. Основни проблем је у томе што се после промена 5. октобра само мали део донација које су долазиле инвестирао у покретање индустрије. Сасвим би другачији статус сада имали, било би мање проблема за радништво када би имали бољу производњу, виши степен аутоматизације и веће зараде. Не бисмо 2009. годину чекали са толико зење као сада. Мислим да држава у том делу није показала довољно слуха за горуће проблеме обичног човека.

Хоће ли, по Вашем мишљењу, доћи до удруживања синдиката ради лакшег остваривања циљева ?

Мислим да хоће. Свака централа, или чак на новоу региона се могу удруžивати синдикати, да направе конфедеративни систем сарадње. Мора се успоставити јединство. Уколико парцијалне протесте праве

синдикати који су непосредно везани за производњу, синдикати просвете, здравства - то неће успети. Без стратегије, без сарадње, координације, битка је унапред изгубљена. Синдикалци за противника имају много јачи и угрганији тим.

Какав је положај запослених у приватним, односно приватизованим предузећима, у којима скоро да и не постоји синдикално организовање ?

Већи део извршених приватизација су биле штетне приватизације. И сада, такође, партнери у социјално-економском савету, како на локалном, тако и на републичком нивоу, не показују довољно интереса, ни воље да преговарају и разговарају са синдикатима. Мислим да Унија послодавца не дозвољава синдикално организовање, сем одређених изузетака који су препознали да је добро уколико у фирмама постоји добро организован синдикат. Добро организован синдикат је јак, едукован, онај који зна када је време да се иде у протесте и шта ће тиме добити а шта изгубити. Мислим да наши људи у Крагујевцу знају да се на протесте иде само када "догори до ноката". По неким мојим осећањима, време протеста тек долази.

Шта мислите о "добровољном одласку" као моделу за решавање вишке запослених ?

Отпремнине које радници добијају не могу да обезбеде егзистенцију, не могу да омогуће да они започну неки приватни посао. Данас није могуће почети из почетка са само 10.000 евра, сем у случајевима када се радник упоредо са радом у фирмама бавио неким другим послом.

Такође, пре самог изјашњавања радника за добровољни одлазак из предузећа увек су ишли неке мере - каснила је плата, недостаје рапроматеријал, и све то у подсвести усмерава човека да помисли да већ сутра може бити још горе. Неко ко контролише када ће бити зарада, да ли ће субвенције стићи на време, може индиректно да утиче на одлуку радника да узме отпремнину. по мом мишљењу, радници треба увек да се боре за лични опстанак, као и за опстанак фабрике.

Улога синдиката у опстанку предузећа и очувању радних места - некад и сада ?

Улога синдиката, и некада и сада, требала би да буде иста. Наш Синдикат је предузимао све неопходне акције како би се спасила фабрика. Успели смо у томе, фабрика је опстала. Још је 1998. године постојала намера да у Војној фабрици остане од 800 до 1.200 запослених. Синдикат је показивао, с времена на време, своју снагу и спречавао да се додги да фабрика оде у стечај, да се затвори.

Ко данас више брине о интересима запослених - пословодство или синдикати ?

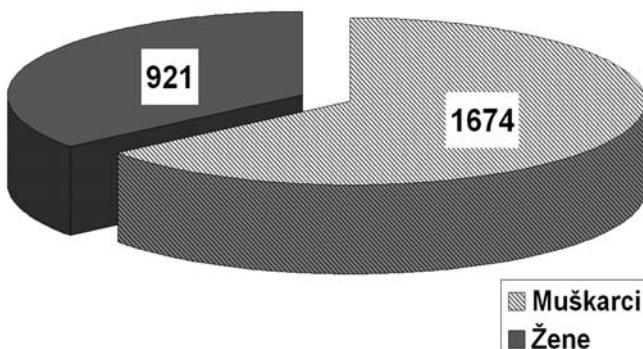
Једну битну карику сте прескочили. На првом месту, о оваквој фабрици треба да води рачуна држава, Влада републике Србије. На другом месту је пословодство, а на трећем синдикат. Али, све изгледа другачије. Највише се проблемима бавио Синдикат, и бавиће се и даље. И, зато радници бирају своје лидере, своје вође, чланове Одбора, председника, заменика.. Мислим да сада нису имали проблема, и да их неће имати, што се тиче избора. Али, могли би да имају проблема уколико се код њих не подигне степен јединства, солидарност и не схвате да су све судбине, сваког појединца, у сопственим рукама, а да су удружени јачи и да само тако могу да опстану и сачувaju и себе и своје породице, као и фабрику.

Верујем да не ова фабрика опстati, верујем људима који сада воде Синдикат. У случају да се додги нешто што би наговестило да не дођи до затварања фабрике, у одбрани не би требао да учествује само Синдикат Наменске, већ сви Крагујевчани, јер је наша фабрика направила град Крагујевац.

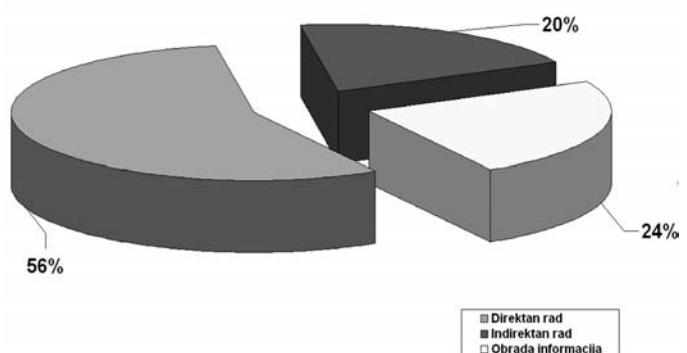
Радницима Застава оружје желим срећне Новогодишње и Божићне празнике.

Људски ресурси у предузећу Застава оружје

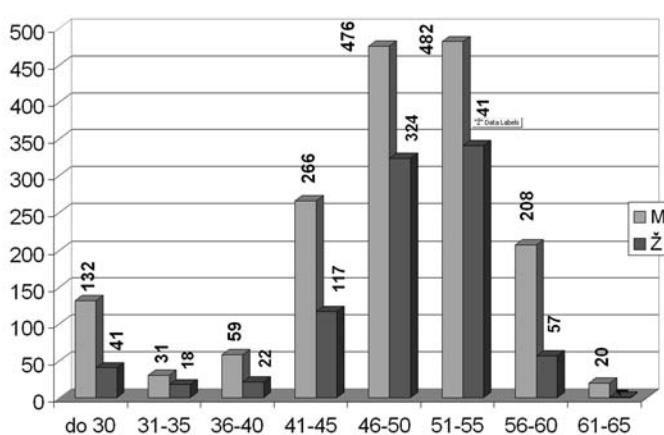
Многи не знају стварну структуру запослених у нашем предузећу. Много се тиче о стварној структури запослених, квалификацијоној структури, броју радника у директном раду, укупном броју радника, итд. Прича се о односу броја запослених у службама и у производњи. На наредним дијаграмима, више у слици него речима, покушали смо да Вам учинимо приступачнијим ову тематику.

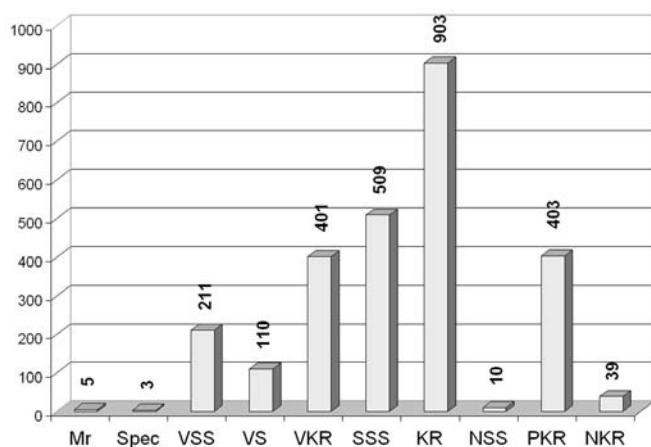
Од укупно 2595 запослених у предузећу Застава оружје 921 чине жене, док је остатак од 1674 радника мушких пола.

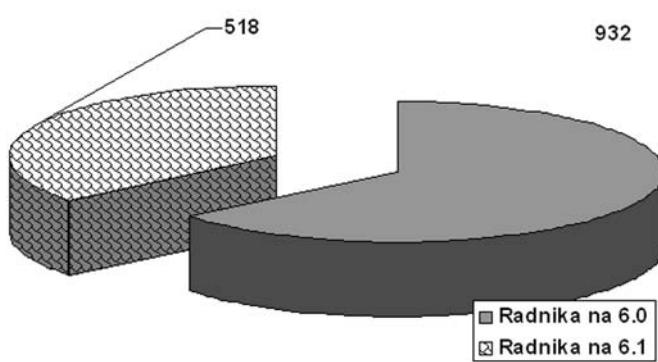
На овом дијаграму је приказан процентуални однос између запослених у нашој организацији. 56% чине запослени у директном раду, 20% су запослени у пословима подршке док је на пословима обраде информација ангажовано 24% од укупног броја.

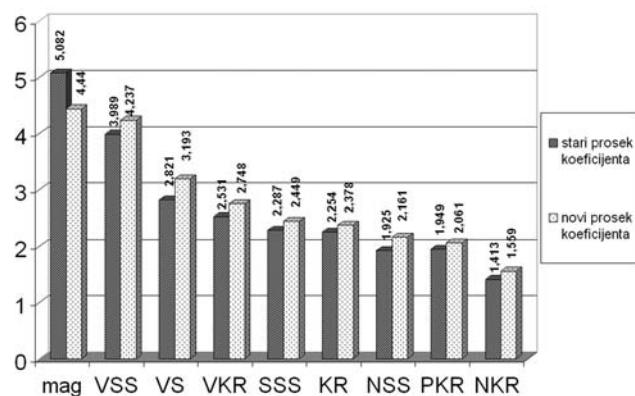
На овом дијаграму је приказана старосна структура запослених у предузећу.

Квалификациона структура запослених у Застава оружју. Уочљиво је да је највећи број запослених са КР и ССС стручном спремом.

Структура радника запослених у производњи (6.0 - рад на нормираним пословима и 6.1 - рад у производњи по времену).

Преглед кофицијената пре и после измене систематизације радних места од јануара 2006 године.
Драган Стаменовић - Фрца.

Наслови и чланци у вези наше Фабрике и активности Синдиката, октобар-децембар 2008

РАДНИЦИ „ЗАСТАВА ОРУЖЈА“ У ДОБРОМ РАСПОЛОЖЕЊУ ОБЕЛЕЖИЛИ 155 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА ФАБРИКЕ

СЛАВИЛИ УЗ СВЕТУ ПЕТКУ

Прве топовске цеви изливени давне 1853. године, а ове године произведено оружја у вредности од 25 милиона долара, од чега је највећи део извезен

Vojnik JNA, наоружан puškom M48, i njegov pandan sa M21 NATO kalibra

Najstarija fabrika oružja proslavila 155. rođendan

KRAGUJEVAC - „Zastava oružje“ је proslavila 155 godina postojanja, fabrike која је била зачетник srpske индустрије. У знак сећања на тај дан, када је 1853. године плутном топову означен почетак изrade домаћег оруда у крагујевачкој тополини, јуће као да је време враћено век и по уназад.

Bez privatizacije vojnih fabrika

Privatizacija preduzeća u odbrambenoj industriji neće biti, izjavio je direktor fabrike „Zastava oružje“ Rade Gromović. On je rekao da su vojne fabrike pre više od mesec i po dana od Uprave za obranu i tehnologije Ministarstva obrane dobine na razmatranje načrta novog Zakona o naoružanju i vojnoj opremi koji je predviđao privatizaciju i mogućnost da i stranci postanu većinski vlasnici fabrika.

Međutim, bez zvanične najave, aktivnosti na novom zakonu su prekinute, a Ministarstvo obrane sada ubrzano radi na pripremi modela za potpuno podržavljanje vojnih fabrika.

Za proveru „M-21“ 300.000 metaka

BEOGRAD - U Tehničko-optinom centru kopnene vojske, u okviru završnih испитивања puške „M-21“, утрошено је више од 300.000 метака, пиše војни magazin „Obrana“ у најновијем броју. Проверавана су сигурност и безбедност оруžja u свим употребним експлатацијама, функције и прецизност, pouzdanošć i izdržljivost, pogodnost za rukovanje i održavanje. Пушка „M-21“, kalibra 5,56 milimetara, произведена је крагујевачка фабрика „Zastava oružje“, a предвиђена је за употребу циљева на разdaljinu до 500 metara. (TANJUG)

FABRIKA ORUŽJA PROSLAVILA 155. RODENDAN

Šumadijski vremeplov

„Данас је почела да ради Topolivnica u Kragujevcu, izvolite... najnovije vesti u današnjem broju...“, више млади kolporter ispred najstarije fabrike oružja na Balkanu. I njegov kolega nosi преко рамена велику crnu torbu i iz nje nude prolaznicima friške novine, uzvikujući naslove, aktuelne za 27. oktobar 1853. године.

Na taj dan, na veliki crveni praznik, Svetu Petku, počela je da radi Topolivnica u Kragujevcu, где je izliven prvi srpski top, a iz koje je nastala današnja fabrika, koja svo-

Od M48 do M21 NATO kalibra

је оружје продје на свим континентима у 25 земаља света. Да би доčарали почетке, домаћини су испред управне зграде поставили караулу, у којој је јуће стражу чувао трећепољивac наоружан puškom M24 из фундуса музеја „Старе ливице“. Све је подсећало на 19. век и није чудо што су многи Kragujevčani јуће били забунијени. Задјено са младим kolporterima су покушавали нешто да каžu наоружаном чувару, али он је одсечено одговарао: „Odbij!“ Поред њега су могле да прођу само званице које су дошли да прославе 155 година постојања fabrike, a међу њима је bio i Dragan Šutanovac, ministar odbrane.

B. N.

DOBRA POSLOVNA GODINA, UPRKOS SVEMU

Za fabriku „Zastava oružje“ uprkos сmanjenju, па „zamrzavanju“ ugovora sa „Remingtonom“ ово је била за последњих 17 godina најбоља poslovna sezona. Ugovor који је са америчком компанијом потписан пре три године наживо је успеши повратак kragujevačke fabrike na velika tržišta SAD, Meksika i Kanade. Била је предвидена saradnja na najmanje pet godina. Prvi ugovor о izvozu, за 2006. godinu, bio je „težak“ 3,2 miliona dolara, uz klauzulu da se сваке нaredne godine uvećava za 10 odsto.

Погон предузећа Засава оружје у Новом Пазару

Без обзира на географску удаљеност, производни погон Застава оружје који је лоциран у Новом Пазару представља важан део нашег предузећа. Такође, запослени, њих 78, деле судбину својих колега у Крагујевцу. Производња се обавља у хали, на машинама просечне старости као што су машине у Крагујевцу, нове већ годинама нису набављане. Недостају и неопходни алати, до којих се тешко долази. Ипак, упркос свему, радници у Пазару испуњавају све своје радне обавезе у планираним роковима.

АНКЕТА

КУРС РАЧУНАРА У ОРГАНИЗАЦИЈИ СИНДИКАТА

Владан Вучковић, 74985/4501. Курс информатике како нижи тако и виши, изванредан је потез од стране нашег Синдиката. Ја у овом почетном ћу научити нешто што ће ми користити како на послу, тако и приватно у животу. Неке колеге налазе изговор у мањку времена за ово, а мислим да се два пута недељно може одвојити сат и по, ако желимо да будемо писменији и желимо тачну и брзу информацију. То само ова област може пружити.

Слободан Проковић, 52639/6190. Просторија у којој се одвија обука из информатике је пун погодак од стране Синдиката, јер сваки озбиљан Синдикат мора имати одредиште ван своје фирме. Било је и оних који су оспоравали откуп просторија, али се брзо показало да је она у служби нас радника. Данас ово, сутра нека профитабилна делатност која ће опет бити свима од користи. Синдикат у сарадњи са Гетеборгом је направио праву ствар овим курсом.

Адриана Јоковић, 72151/5014. Похађам виши курс информатике и веома сам задовољна, како условима где се одвија, тако и предавачима који су из наше фабрике и преносе нам знање веома професионално. Жао ми је што прошле године наша деца нису могла похађати овај курс, а сада чујем да крену упис и за њих, што је за сваку похвалу. Моје дете познаје рад на рачунару, али ми је циљ да се и стручно оспособи за то.

Бобан Миленковић, 106688/3101. Веома сам задовољан програмом који је спровео Синдикат и сарадњи са шведским Гетеборгом. Мени као младом човеку ово ће бити од велике користи за будућност. Имам рачунар кући и знам да радим на њему, али тек сада видим да је моје знање било недовољно за неки озбиљнији рад. Научио сам око 30% нових ствари. Ако буде услова уписаћу и виши курс.

Стојановић Синиша, 45563/1303. Ја немам речи да опиша колико је добар овај потез од стране нашег Синдиката. Моји утисци превазилазе очекивање у најпозитивнијем смислу. Знање које стичемо и начин како се предавање изводи не бисмо стекли никде. Синдикату, људима који нас уче и Швеђанима све честитке уз жељу да се овај програм и даље настави, јер је информатика потребна свима.

Јанковић Драгана, 104105/0490. Ово је изванредно. Све похвале свима који су омогућили похађање овог курса. Прошле године сам завршила нижи, а сада похађам виши курс информатике који даје доста могућности у послу, а нама у "Економици" је то неопходно. Задовољна сам начином како нам се преноси знање. Труде се, објашњавају сваком понаособ, ако је то потребно. Треба да што више радника прође ове курсеве.

Ратко Нићовић, 38426/1307. Ја мислим да је ово добар потез Синдиката због доучавања оних који су већ похађали нижи курс и едукације оних који ће ићи на неки виши курс. Мислим да је потребан већи одзив мојих колега, јер је знање из ове области свима потребно. Услови су нам на европском нивоу. Шта би од свега било да нема ове просторије, вероватно ништа.

Верица Соврлић, 87147/0590. Прошле године сам завршила нижи, а сада похађам и виши курс из информатике. Мислим да су полазници, а и предавачи веома задовољни и да је курс у потпуности успео. Улазимо у период компјутеризације, па је знање свима потребно или као средство за рад или неке друге могућности. Потребно је да сви будемо информисани, а то је најлакше и најбрже путем Интернета.

Александар Ђугић, 59922/9190. У Синдикалној просторији имамо услове за један нормалан рад. Настава је на завидном нивоу, али мислим да је свим полазницима потребан рачунар и кући да би едукација била што квалитетнија. Све похвале Синдикату за овај потез, јер ће многима бити од користи, како на радном, тако и на личном плану.

Весна Миленовић, 68382/6392. Синдикална просторија која је лоцирана ван круга фабрике, добро је дошла нама запосленима. Добро је опремљена и сваки полазник има свој рачунар. У предавању нема оног притиска који смо сви прошли у редовном школовању. Некако кроз игру долазимо лако до знања. У мојој групи су сви са високом спремом и самоуки у раду на рачунару, али нам је било потребно ово стручно досавршавање, због посла којим се бавимо.

Милица Бабић, 74584/4309. Ја сам одушевљена. На почетку ми се учинило да је тешко, али је све лакше и лакше, а и разумљивије је захваљујући јако пожртвованим предавачима који нам предају информатику. У току часа

Владимир Ристић, 70058/6294. Улазимо у свет информатике и ова област ће све више требати свима. Она пружа разне могућности као што су плаћање рачуна трговинама, као што се то ради и у свету, где се квалитет мери едукацијом једног човека. Ово је добар почетак са швеђанима и очекујем развитак сарадње и на вишем нивоу. Све је ово у корист радника, а самим тим и фабрике.

прилазе свима нама и покажу једну радњу онолико пута колико је то неопходно да свако од нас разуме. Људи ван ове фабрике за овакав начин образовања пуно плаћају, а нама је то омогућено бесплатно.

РАПОРТ

21. октобар 2008. године, Београд

Представници Синдикалне организације Застава оружје састали су се са Миланом Јосиповићем, помоћником министра економије и регионалног развоја. Том приликом разматрани су проблеми у економском пословању предузећа Застава оружје и тражени су могући правци за њихово решавање.

24. - 26. октобар 2008. године, Крагујевац

На 35. такмичењу металаца Србије које је одржано у Застава камионима запослени из предузећа Застава оружје остварили су запажене резултате, чиме су потврдили да су у самом врху у конкуренцији најбољих занатлија Србије. Поред осталих такмичара, добре резултате, четврто место, остварили су Бранислав Царевић у категорији "гасно заваривање", као и Давор Алексић, најмлађи такмичар из Застава оружја, у категорији "маг заваривање".

27. октобар 2008. године, Крагујевац

У предузећу Застава оружје, у згради музеја Стара ливница, свечаном Академијом обележено је 155 година постојања и рада наше фабрике. Свечености су присуствовали представници Владе Србије, министар одбране Драган Шутановац, представници Генералштаба Војске Србије, Министарства унутрашњих послова, представници амбасада, локалне самоуправе, као и бројни пословни партнери из земље и иностранства.

Министар одбране Драган Шутановац изразио је своје уверење да предузеће Застава оружје иде полако ка свом успону и да резултати постигнути у 2008. години могу да буду још већи и бољи. "Данас је велики дан за Крагујевац, велики дан за историју оружара у Србији - 155 година постојања ове фабрике показује да Србија има традицију која задовољава наше и међународне стандарде и критеријуме. Производи који су се временом мењали данас су најквалитетнији у свету и наше пушке се купују на свим континентима широм

света. Министарство одбране гаји партнерски однос са наменском индустријом. Ове године смо увели у своје наоружање и најновију пушку M21, кренули смо у опремање наше Војске и то је наш пројекат за будућност. То је пушка у НАТО стандарду 5,56мм који је опште прихваћен и сматрамо да она заиста завређује да буде у нашем наоружању.

Решења за постојеће проблеме не могу се тражити ван предузећа, већ морају да се и овде "засуку рукави" и да се ураде неки непопуларни резови, јер је начин на који ће фабрика бити стално "на инфузији" јако лош. Предузеће Застава оружје има одличну перспективу, али само уколико се реорганизује и буде у довољној мери производно", изјавио је министар Шутановац.

29. октобар 2008. године, Крагујевац

Члановима Синдикалних организација Застава оружје и Застава аутомобили уручен су сертификати о успешном завршеној обуци из информатике и енглеског језика, која је организована уз подршку синдиката Метал 36 из Гетеборга. Свечености доделе сертификата присуствовао је и амбасадор Краљевине Шведске Кристер Брингеус који је том приликом подржao заједничке пројекте синдиката двеју земаља и истакао важност образовања запослених као део процеса модернизације друштва које је на путу да приступи чланству у Европској унији.

Амбасадор Брингеус нагласио је значај друштвене улоге Синдиката, нарочито у временима када индустрији земље предстоји неки тежи период промена: "За нас у Шведској Синдикат је нешто што је основа и што је јако битно. Када кажем Синдикат, онда мислим на један Синдикат који је јак, конструтиван и који је у стању да води дијалог. Сарадња између послодаваца и синдиката основа је шведског успешног модела. Та сарадња је највише допринела да се Шведска уздиже на ниво на коме се сада налази. Око 95% запослених је учлањено у синдикат и то треба да буде и ваш пут за успех", истакао је, за лист Оружари, амбасадор Краљевине Шведске Кристер Брингеус.

ЧЛАНСТВУ

07. - 09. новембар 2008. године

У циљу едукације синдикалних активисткиња Самостални синдикат металаца Србије организовао је предавања чија је тема била родна равноправност, као и механизми заштите од мобинга, појаве која је све присутнија у предузећима у Србији.

07. новембар 2008. године, Београд

Одржан састанак председника синдиката предузећа Одбрамбене индустрије Србије на коме је подржана

иницијитива Управе за одбрамбене технологије Министарства одбране да се до краја 2008. године реши питање статуса друштвеног капитала у предузећима Одбрамбене индустрије Србије. Председници синдиката предложили су модел по коме би се друштвени капитал претворио у државни, а да се за ту вредност капитала обезбеде инвестиције којима би се покрила вредност капитала који се конвертује из друштвеног у државни. Иначе, предузеће Застава оружје у својој структури тренутно поседује око 25% друштвеног капитала.

12. новембар 2008. године, Крагујевац

На позив Синдикалне организације Застава оружје градоначелник Крагујевца Верольуб Стевановић, са сарадницима, посетио је Синдикат и са члановима Одбора Синдикалне организације и представницима пословодства предузећа разговарао о начинима за решавање тешкоћа које се постављају као препрека за нормално функционисање фабрике. На састанку је договорено да се предузму све потребне активности како би се створили услови да предузеће Застава оружје превазиђе околности које отежавају стабилност у пословању.

18. новембар 2008. године, Београд

Управни одбор предузећа Застава оружје за директора предузећа, са мандатом од четири године,

изабрао је Радета Громовића, досадашњег вршиоца дужности директора.

27., 28. и 29. новембар 2008. године

Представници Синдикалне организације Застава оружје присуствовали су обуци из области безбедности и заштите на раду запослених, коју је у сарадњи са синдикатом из Швајцарске организовао Самостални синдикат металаца Србије. План обуке обухватио је елементе који су значајни са становишта заштите здравља запослених, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду.

28. новембар 2008. године, Крагујевац

На седници Скупштине Синдикалне организације разматрана је актуелна ситуација у фабрици, као и начини за решавање препрека у остваривању позитивних резултата пословања. Закључено је да ће се предузети све мере које треба да допринесу стабилности у пословању фабрике и остваривању бољих резултата.

11. децембар 2008. године, Нови Пазар

Чланови Одбора Синдикалне организације посетили су производни погон предузећа Застава Оружје у Новом Пазару и са запосленима и руководством разговарали о актуелном положају предузећа као и плановима за наредни период.

ЗДРАВСТВЕНИ БИЛТЕН: ПРЕВЕНТИВА У ГИНЕКОЛОГИЈИ

Тест хумани папилом вирус до скора рађен на ВМА, а сада и код нас.

Налазимо се у Заставиној амбуланти у посети гинеколошкој ординацији др Јована Петровића спец. гинекологије и акушерства. Овде сазнајемо све што треба да зна свака жена. Поред тога преносимо вам и неке нововите из ове области.

Реч дајемо др Јовану Петровићу:

У заводу за здравствену заштиту радника Заставе постоји гинеколошки кабинет у коме радимо нас троје специјалиста гинекологије и акушерства. Оно чиме се ми бавимо је примарна заштита жене. По новом закону о здравственој заштити, свака жена има право да изабере свог гинеколога и да се код њега контролише. Раније смо примали само жене из Заставе и других фирми, а сада овде могу доћи жене из региона Шумадије, односно града, што се и дешава. То су углавном ученице и студенткиње које су на школовању у Крагујевцу. Све пациенткиње овде могу регулисати здравствене тегобе и да се лече. Све лакше болести лечимо амбулантно, а озбиљније болести које дијагностикујемо, ако се укаже потреба за тим, одавде упућујемо у болницу.

Свака жена треба бар једном годишње да се јави гинекологу и преконтролише се, зато што постоје болести које могу бити јако дуге у организму, а да жена не осети никакве симптоме који би је отерали гинекологу. Такве болести могу бити веома опасне, а могу се дијагностиковати на самом почетку, а тиме помоћи жени да не оболи од рака грила материце (ГМ).

Проблем жена у Србији је што иду на контроле у просеку на неколико година. Наш превасходни рад се заснива на прегледу и систематском гинеколошком прегледу. У овиру систематског прегледа и узимамо тест на Папаниколау, а тај брис је добио име по грчком гинекологу који га је открио. Циљ оваквог прегледа је да се узму ћелије са ГМ и да се обоје посебним техничким бојама и виде ћелије које су се преобразиле у малигне и тако дође до правовремене помоћи. Осим овог бриса постоји и један апарат који је измислио аустријски гинеколог Хиселман 1923. године тај апарат увећава површину грила и види се неке промене које су сумњиве на малигнитет. Он нам омогућава да у раној фази дијагностикујемо промене на грилу које треба лечити оперативно. Проблем је што у Србији две жене у просеку умиру од болести рака ГМ. У свету се то не дешава, зато што је гинеколошка служба добро организована и жене су мотивисане да долазе на редовне контроле. Поред наведене опреме имамо и ултразвучни апарат и у зависности од индиција вршимо одређене прегледе.

Оно што свака жена треба да зна је и да своје груди треба сама да прегледа бар једном месечно. Жене које имају циклус то би требало да раде на крају месечног крварења и док су насапуњане у купатилу да прстима опипају своје груди. Тако ће пре уочити одређене промене, ако их има, него када су прсти суви. Многе промене су безопасне, али примећујемо да жене када их уоче не долазе одмах код лекара и углавном прође пуно времена, док не дођу код нас. То може да повуче и одређене последице.

Да се вратимо оболењу ГМ. Постоји много теорија и истраживања рађених у вези тога. Један од честих фактора који доприносе настанку ове болести је Хумани папилом вирус (ХПВ). Тест на њега је рађен на ВМА, а од пре 20-так дана и овде у нашој амбуланти. Узете брисеве шаљемо у болницу нашој колегиници која је вирусолог и добијамо резултате да ли одређена жена

има у себи овај вирус. Постоје мање и више опасни типови овог вируса, а он се преноси искључиво сексуалним путем.

На светском тржишту 2006. године појавила се вакцина против овог вируса и може се купити по апотекама и код нас. Међутим она се не саветује женама које су сексуално активне, већ особама које никада нису имале сексуалне односе тј. девојицама око 12-13 г. старости. Особе које никада нису имале сексуалне односе немају шансе да оболе од овог вируса.

Осим ХПВ-а узрочници рака ГМ могу бити различити, као што су разне хроничне инфекције и многи други фактори.

Чешће оболевају жене које имају више партнера, затим су особе које су склоне алкохолу, пушачи и физички неактивне особе. Оне имају већи ризик да добију овај вирус, а самим тим и карцином ГМ. У зависности од самог налаза, лечење може бити локалног карактера уз одређену терапију. Ако постоји удружене бактеријска инфекција, може доћи до операције у зависности од зависности од налаза добијеног биопсијом.

Оперативни захват се ради тако што се скине ткиво грила у облику купе или конуса и зато се овај захват назива конизација. Ово је једна од најједноставнијих метода операције. Уколико је промена узнат предовала ради се и тежа операција уз отклањање целе материце.

Имамо пациенткиње које су у животном добу које се зове менопауза. Њихово стање уме да буде веома тешко. Ми овде имамо велико разумевање за њих. Дешава се да буду јако нездадовољне и нервозне, због економске кризе, лошим условима на радном месту, жале се и на хладне хале. Затим почиње све да им смета, као што су колеге са послом, укућани итд. Јавља се опасност по целокупно здравље, јер је ослабљена функција јајника, нераде савршено као раније, па су ту и нередовна крварења. Све ово може да угрози здравље жене како на психичкој, тако и на физичкој основи.

Веома битно за жену је да, док не прође годину дана да није имала менструални циклус, а није сигурна да ли може остати у другом стању, треба да води рачуна о контрацепцији. Такође свако крварење дуже од 7 дана захтева јављање гинекологу. Опасна је и гојазност у менопаузи што додатно компликује здравствено стање, јер може доћи до повишења масноће и шећера у крви. Пошто организам хвата неку нову равнотежу за старост, саветује се како мушкирцима, тако и женама пешачење од 7km дневно, нарочито после 40-те године. Треба искључити вечеру после 20часова и окренuti се што здравијем животу.

Што се тиче средстава за личну хигијену, проблем је што имају одређену компоненту која може изазвати алергију, тако да у колико жена има тегобе, треба да промени средство које користи. Светска статистика показује да долази до све већег броја алергија на одређене компоненте.

Поручујем свим женама да једном годишње дођу на гинеколошки преглед и да се приликом доласка присете када су последњи пут имали менструални циклус. У колико су радиле анализе крви и мокраће пред непосредан долазак код гинеколога, да га обавезно и понесу са собом ради лакшег и бржег дијагностиковања евентуалног проблема.

Душанка Радуловић

др Јован Петровић

Из рада Подружнице црвеног крста

даваоци крви на акцији

Од наших многобројних активности у месецу децембру издавајмо обилазак наших болесних чланова. Наши активисти у току ове недеље обићи ће 50 наших оболелих радника и да им уруче хигијенске и прехранбене пакете.

Поводом Новогодишњих празника 24.12.2008.г. дочекаћемо педесетак наших најстаријих пензионера и на пригодном пријему са нашим активистима евоцирати успомене из њиховог дугогодишњег радног и животног

искуства.

Свакако једна од најлепших активности је подела Новогодишњих пакетића за децу наших радника која су рођена у текућој години. Ове године дружићемо се са 11-торо девојчица и 15-торо дечака, укупно 26 беба. На нашу срећу њихов број је из године у годину све већи.

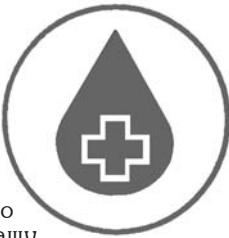
На шестој редовној акцији Добровољног давања крви у овој години која је одржана 18.12.2008.г. у кругу наше фабрике прикупљено је 60 јединица крви и подељено исто толико хигијенских пакета.

До краја године треба да поделимо мајице са нашим знаком нашим члановима- добровољним даваоцима крви који су крв дали преко 10 пута, а због болести нису то могли да учине на акцијама у задњих годину дана када смо свим даваоцима поклањали мајице.

Били смо гости наших сарадника у фабрици за производњу гума "Тигар" из Пирота ,а учествоваћемо на акцијама ДДК које организују "Слобода" из Чачка и "Галеника" из Земуна.

Користимо ову прилику да свим нашим члановима, даваоцима ,активистима ,свим нашим сарадницима и пријатељима као и свим људима који у срцу носе хуманост, честитамо наступајуће Новогодишње и Божићне празнике и да им пожелимо дуг живот ,добро здравље и личну срећу.

Миланка Павловић

НОВИ НАЧИН ОВЕРЕ ЗДРАВСТВЕНИХ КЊИЖИЦА

Од 1. јануара 2009. године здравствене књижице за запослене и чланове њихових породица, уместо досадашњег стављања печата и потписа овлашћеног лица, овераваће се лепљењем маркица здравственог осигурања матичне филијале Републичког завода здравственог осигурања. Овера здравствених књижица вршиће се на новим обрасцима (запослени су већ заменили старе за нове обрасце), а стари обрасци престају да важе 31.12.2008. године. Предузеће Застава оружје, према подацима из службе кадровске евидентије, тренутно има 4568 осигураника, само на територији града Крагујевца и за њих су набављене нове маркице, у планираном року. Осим њих, ту су и запослени из Новог Пазара, Београда, они који живе на територији Краљева, Чачка, Рековца. Нове маркице важиће до 30. јуна 2009. године, када ће запослени добити нове. Уколико послодавац не обезбеди све неопходне услове (који подразумевају

М У Д Р О С Т В

Ниједан проблем не може да се реши замрзавањем!

Винстон Черчил, државник

Када год видите успешан бизнис, знајте да је некада донета храбра одлука!

Петер Друкер,"гуру" менаџмента

Не гледам на искуство нити на способности, интересује ме само ентузијазам и ниво енергије!

Едгар Тренер, бизнисмен

и редовно измиривање обавеза за здравствено осигурање) запослени који немају оверену здравствену књижицу неће имати ни право на лечење о трошку здравственог осигурања. У том случају трошкове за пружену здравствену заштиту запосленима и члановима њихових породица дужан је да обезбеди послодавац.

Б И З Н И С А

Највећа грешка коју можете да направите у животу је да се стално плашите да ћете погрешити

Елберт Хабард, писац и бизнисмен

Никада не запошљавај нове људе док они који већ раде нису "претрпани" послом. у том случају неће бити приговора на долазак "новајлија"

Дејвид Рокфелер, банкар

ЛЕГЕНДЕ НАМЕНСКЕ: Душан Алемпијевић

Рођен 22. маја 1940. године у Гружи, где је завршио основну школу. У Крагујевцу завршио ВИШ 1959 године, а касније и мајсторску школу.

У Алатници сам се запослио 26. јуна 1959. године, одмах по завршетку школе и ту сам радио све до 1961. године када сам отишао на одслужење Војног рока. Када сам се вратио из Војске, 1963. године, почeo сам да радим у Артиљеријској, све до пензије. Врло брзо, уписао сам Мајсторску школу у Крагујевцу, где сам био најмлађи ученик из Заставе. По завршетку школовања, био сам најмлађи ВК мајстор.

Те 1963. године у Артиљеријској смо производили само топ Хиспано и ништа више, он нам је био једини производ. Касније, производња се повећавала и радили смо без обзира на радно време, онолико колико је било потребно да се изврши план. Знао сам по три дана да не дођем кући, да не гасим машину, толико је било послана. Од обичног троцевца прешли смо на топ са варијатором, затим на Галилеа, пешадинац, бродски једноцевац, бродски четворочевац. То је био период када смо за годину прелазили са једног на други артикал, и све смо их радили у исто време. "Златно" време Артиљеријске било је од 1975. до 1985. године, тада је изграђена и нова хала. Прелазак из stare у нову Артиљеријску био је у зимском периоду, било је толико хладно да су нам се руке лепиле за машине.

рационализације СВАКЕ ДРУГЕ ГОДИНЕ ИНОВАЦИЈА

Душан Алемпијевић, ВКВ металоглодач у ООУР II РО Фабрика наменских производа, десет година ради на рационализацијама. За то време четири рационализације и два корисна предлога су му признате, а његово последње техничко унапређење је технолошка и конструктивна измена на резним алатима.

артиљеријски програм, у Иран, Ирак, Кувајт... Све арапске земље су куповале наш програм. Тада се добро и зарађивало, толико да смо давали и другим фабрикама - Аутомобилима, Алатници, али и деловима наше фабрике, рецимо "тројци" (спорчки програм), "четворци" (калионица). Осим тога, радио се и суботама, самодопринос за аутопут, за пругу Београд-Бар, за Црну Гору после земљотреса. Увек када је требало да се ради суботама, радио се. масовно смо се одазивали, били смо солидарни за све. Куповали смо и станове за наше кадрове.

Као раднику у производњи, циљ ми је био да унапредим сам поступак рада. Из тих разлога се јавила потреба за рационализацијама, и мислим да сам можда имао и највише рационализација у Војној фабрици, преко 150. Рационализације су се састојале у преправци алата, односно у прављењу новог алата чиме се смањивао број операција. Захваљујући тим рационализацијама, добио сам и велики број бодова за стан и тако решио своје стамбено питање.

Душан Алемпијевић

Уочи Војне параде, 1985. године, радили смо топ од 30мм, то је нешто најквалитетније што је могла да направи артиљеријска радионица. Велика је штета што се није наставило са његовом производњом, направили смо их само 10 комада. Иначе, имали смо оружје са најужим толеранцијама на свету. Топ од 30мм смо направили без иједног алата, сами смо на основу цртежа правили резне и стезне алате. Имали смо много добрих вариоца, бравара, глодача, стругара, брусача, изванредних мајстора, а наша радионица је увек била екипни победник на свим такмичењима у резултатима пословања. У свим такмичењима која су организована у Заводима нико није могао да нам приђе. Три године је ОУР 21 била најбоља целина за редом. Ја сам био председник комисије за праћење резултата производње. У праћењу тих производа сваки делић артикла је био регистрован, да би се правилно пратила производња. Резултати нашег рада су били такви да је то било запрепашћује.

За Артиљеријску је било карактеристична солидарност међу радницима, као и преношење искуства са старијих на млађе, нигде међу нама није било љубоморе. Сваки млад радник је срдечно прихватан, и само ако је хтео да радни он је морао да постане добар мајстор. Таквом раднику сва врата су била отворена.

Касније је наступила криза, 1993. године је наше ионако ниске плате потпуно обезвредила инфлација. Плате нису биле редовне, а када их и примимо, често касно увече, оне не вреде ништа. Дошло је до штрајка радника који су били оправдано незадовољни. Тражили смо да нам се новац уплаћује ујутру. За сам дочек Нове године, плату смо примили тек у 11 сати увече. Новац који је из Београда кренуо у Крагујевац, отишао је радницима у Колубаре који су такође били у штрајку. Те ноћи су се радници у нашој фабрици окupили у великом броју, и на мене је то оставило снажан утисак. Штрајк је настављен, али се мени погоршало здравствено стање.

У пензију сам отишао 1995. године, због проблема са срцем. Пуно ме је погодила та тешка ситуација у фабрици, криза која нам је животе учинила тешким. Сада, после свих ових година, једино нам остаје нада да ће и садашње генерације доживети и поновити наше успехе из периода седамдесетих и осамдесетих година. Волео бих да и ви осетите те тренутке када смо сви ми били поносни на то што смо радници Војне фабрике, то ми је велика жеља.

К.Ј.

Кодекс понашања запослених!

Људи који заједно раде стварају посебну атмосферу, специфичну "климу" која представља израз одређених вредности, норми и начина понашања у колективу. Кодекс понашања систематизује и стандардизује правила понашања. Правила понашања која следе треба да су саставни део како корпоративне културе тако треба да буду и део личне културе сваког појединца и запосленог а односе се на правила понашања на послу. Правила лепог понашања су одлика културе човека. Од запослених се очекује да своје понашање уклопе у та правила. Ово су само нека правила која треба да буду део КОДЕКСА ПОНАШАЊА ЗАПОСЛЕНИХ У ПРЕДУЗЕЋУ!

СТАНДАРДИ КОМУНИКАЦИЈЕ

Забрањен је говор у сленгу и употреба псовки.

СТАНДАРДИ ЕКСТЕРНЕ (СПОЉНЕ)КОМУНИКАЦИЈЕ

Екстерна комуникација је пословна комуникација са људима који нису запослени у предузећу. Утисак који оставите на њих утицаје на имиџ предузећа у јавности.

КОМУНИКАЦИЈА У ДИРЕКТНОМ КОНТАКТУ

* Поздрављајте се са "добар дан", а не са "здраво" или "ћао" и сл, сем уколико нисте остварили присно познанство. Приликом

представљања упутно је да наведете и функцију коју обављате у компанији. * Обратите пажњу на свој наступ. Будите љубазни, али не и усиљени! Будите стрпљиви и сконцентрисани на разговор. Слушајте саговорника. Будите предусретљиви, спремни да понудите савет, одговор, или решење. Посветите одговарајуће време, а у случају да је Ваш саговорник неумерено "упоран", најите пристојан начин да сувишно не трошите драгоцено време. Нервоза, нестручност и нељубазност нису прихватљиви.* Обавезно је да приликом пословних сусрета имате при себи Вашу визит карту. На крају разговора оставите своју визит карту, а уколико је евентуално немате при себи објасните када и где се са Вама може ступити у контакт у току радног времена. Наравно, уколико је сусрет од пословног интереса. Приликом отпоздрављања takođe обратите пажњу на наступ и љубазност. Уколико је саговорник Ваш гост, увек га отпратите до излазних врата, или степеништа.

Комуникација ТЕЛЕФОНОМ И ФАКС-ом

Нарочито важан за екстерну и интерну комуникацију је телефонски контакт, уколико пре што се данас велики део пословних контаката успоставља и одвија преко телефона. Први утисак је, исто тако, одлучујући. Обратите пажњу да:

- * Ваш глас приликом јављања буде јасан, звучан и љубазан.
- * Не говорите у сленгу.
- * Када сте позвани, представите се "..., изволите!"
- * Уколико напуштате радно место морате се постарати да они који Вас траже телефоном добију задовољавајуће обавештење о томе:

...оставиши визит карту...

- 1) када ћете бити на располагању
- 2) где се можете пронаћи у хитним случајевима
- 3) коме могу да оставе поруке.

Након повратка на радно место, на сваку телефонску поруку која је у форми захтева, морате одговорити у року наведеном у захтеву. у случају пријема поруке у току нерадног дана, морате одговорити у року од 6 сати од почетка првог наредног радног дана.

БРИГА О ГОСТИМА

* Посетиоцима се нуди освежење док чекају неког од запослених и за време дужих састанака.

* Алкохолна пића се не нуде! Нуде се: сокови, кисела вода, кафа, чај.

* Напици се не служе у пластичним чашама, него у чашама од стакла и у шољама.

* Старање о гостима је првенствено обавеза секретарица, ипак обратите пажњу да оно функционише. То значи наручивање додатних количина пића, пражњење пепељара, ветрење просторије у паузама састанка, промена шоља, склањања непотребних папира и сл.

...где се могу наћи ...

Драган Стаменовић Фрца

Екологија: загађивање - проблем новог доба

Да ли постоји еколошка свест међу нама?

Стално се жалимо како је око нас прљаво, тротоари, травњаци, путеви, како је запрљан ваздух, како све мање има пијаће чисте воде, како једемо нездраву храну и тако даље. Па да кренемо од почетка.

Да ли је стварно проблем у нечем другом или у нама самима?

Сав тај отпад који нас окружује је наших руку дело. Све промене у клими су дело човека који је немилосрдан према мајци природи. Запитајте се мало шта ми то радимо и куда водимо ову планету.

Да би учинили животну средину на планети бОљом морамо кренути од сопственог окружења. Како побољшати еколошку свест у нашем предузећу, у нашој околини, граду и целији Србији?

Наравно да еколошка свест код нас до те мере није развијена да се може разматрати питање и да ли уопште постоји, за разлику од „неуређених“, племенских друштава где се ни један природан ресурс није исцрпљивао до смрти, већ до границе регенерације.

Све бржим развојем индустрије и глади за новцем животна средина се уопште не посматра као животна, већ као материјална из које је неопходно извучити и последњу трунку економске користи што увек за последицу има убиство сваког живота на површини која се експлоатише (рударство, енергетика, польопривреда...). Загађење је свуда око нас, хтели ми то да приметимо или не. Ако се осврнемо око нас свуда је присутно и комунално и еколошко загађење.

Постоји велика, велика разлика између комуналног и еколошког загађења. То загађење околине о коме се најчешће говори је чист пример комуналног загађења. Али поента у целио причи је то што су ове две области јако повезане и зависе једна од друге.

Велики индустријски гиганти су највећи проблем екосистема. И ми у нашем предузећу имамо проблем и комуналног и еколошког загађења а у последње време се јавља и проблем опасног отпада. Питамо се:

Шта све може бити опасан отпад?

Опасни отпад је сваки отпад који садржи материје које имају неко од следећих својстава: експлозивност, реактивност, запаљивост, надражљивост, штетност, токсичност, инфективност, канцерогеност, мутагеност, тератогеност, екотоксичност, својство оксидирања, својство нагризања и својство отпуштања отровних гасова хемијском реакцијом или биолошком разградњом.

Веома је важно одредити удео опасних материја у отпаду, односно која количина опасне материје чини нешто опасним и отровним и у којим условима.

Комунални отпад, индустријски отпад, амбалажни отпад, отпадна уља и мазива, електрични и електронски отпад, отпадна возила и отпадне гуме могу бити опасни отпад ако садрже једно од својстава опасног отпада. Наведене врсте отпада нису нужно опасни отпад, оне то постају тек кад се утврди да имају једно од наведених опасних својстава.

Које примере отпада који је означен као опасни отпад налазимо у свакодневном животу?

У опасан отпад спада: боје, тинта, лепкови и смоле, раствачи, пестициди, батерије (никал-кадмијумске батерије и оловне батерије), акумулатори, отпадна уља за моторе, погонске уређаје и подмазивање....

У нашем предузећу се у последње време све више ради на збрињавању историјског (наслеђеног) опасног отпада. Постоји свест појединача о значају неутралисања опасног и осталог отпада али то не сме да буде брига неколицине већ свест свих запослених.

Шта је до сада урађено у нашем предузећу?

Опасан отпад је пописан (по врсти и количини) и усклађен на безбедно место далеко од контакта са запосленима. Ступљено је у контакт са одговарајућим фирмама које се баве проблемом опасног отпада и сазнања су следећа.

У Србији нема изграђених објеката за складиштење опасног отпада, нема постројења за физичко-хемијски третман опасног отпада, нема постројења за термичку деструкцију-спаљивање, нема депонија за одлагање опасног отпада и пепела из постројења за спаљивање.

Имајући у виду недостатак техничких капацитета за управљање опасним отпадом, као и недостатак финансијских средстава за инвестиције у изградњу оваквих објеката у скорије време, једино решење за безбедно збрињавање опасног отпада је извоз у земље ЕУ које поседују ову врсту објекта.

Земље ЕУ су осамдесетих и деведесетих година прошлог века имале експанзију изградње објеката за збрињавање опасног отпада.

У том периоду су ове земље углавном решиле проблем залиха отпада, ослобађајући тиме део капацитета постројења за отпад из других земаља. Самим тим ни цене више нису на нивоу на коме су биле у првом периоду рада ових постројења, већ znatno ниже, прихватљиве за индустрије које раде у складу са принципима заштите животне средине. Основа контроле преко-граничног кретања (извоза) опасног отпада је Базелска конвенција, усвојена 1989. године од 116 земаља учесница конференције коју је организовао УНЕП (United Nations Environment Programm).

Осим спаљивања отпада и решавања проблема депоновања отпада као таквог, у европским постројењима за спаљивање отпада усвојен је концепт искоришћења енергије од спаљивања за производњу топлотне или електричне енергије. Одличан пример за овакву економичност је град Беч, у коме постројења за спаљивање отпада послују у сарадњу са градским топланама, производећи топлотну енергију за грејање 90 % становништва.

Надамо се само да се неће обистинити Орвеловска озјава да „неће бити правог развоја еколошке свести све док не будемо морали да носимо гас маске са кисеоником и не будемо имали шта да једемо“.

Драган Стаменовић - Фрца

Још једном о ферофлуксу!

Да сваки штап има два краја, односно да свака прича има два (или више) гледишта уверили смо се након објављивања текста у прошлом броју "Оружара" о новом уређају - ферофлуксу који је набављен за потребе наше фабрике, конкретно за ПЈ Контролу квалитета. Након текста из новина синдикалне организације, радници који раде на старом ферофлуксу и који су и планирани да наставе са радом и на новом уређају су желели да се чује прича и из њиховог угla гледања. Имају великих примедби на неколико ствари које су се догађале приликом набавке овог уређаја. Прво кажу да приликом набавке неког уређаја треба консултовати и раднике који већ раде на сличном уређају и који су и планирани да раде на новом да би дали неке сугестије о самом уређају или машини, то нико није учинио. Нагласили су да би онда ефекат набавке био много већи јер би машина била примеренија потребама. Даље

кажу да је обука за рад на самом уређају била толико кратка, свега сат - два, да за то време нису никако могли да се упознају са новом техником и технологијом, са њеним предностима, олакшањима и слично. Нема литературе на српском језику о начину рада на машини односно уређају, о њеном раду и одржавању што је, подсећају радници, и обавеза приликом набавке нове опреме да испоручилац да адекватна упутства на нашем матерњем језику како би се спречиле нежељене ситуације и како би реакције радника биле адекватне прописима произвођача. То доводи у питање и гарантiju и гарантни рок на уређај који је испоручен.

Такође сматрају да набављени уређај није најадекватнији намени за коју је набављен, односно да је више погодан за неке мање делове и мањи обим производње, није за серијску производњу. Да ли је било неких пропуста приликом набавке или не, ко је у праву, а ко не, радници који треба да раде на машини или стручне функције које су машину набавиле, показаће наредни период.

Драган Стаменовић - Фрца

155 година Застава оружје

Далеке 1853. године, дана 27. октобра, изливени су први топови, то је био почетак рада Тополовнице претече данашње Војне фабрике. Тог дана славило се и веселило у граду Крагујевцу, а радосна вест се брзо ширила кроз целу тадашњу Србију. Фабрика је напунила јубиларних 155 година и тим поводом уприличена је пригодна прослава чија је садржајност оправдала значај и ниво постојања овакве установе.

Са прославом се кренуло пар дана раније, почевши од организованих посета запослених радника

Музеју, преко доделе јубиларних награда као и интерних признања фабрике радницима (трофејни нож и захвалнице) за велики допринос раду и развоју фабрике. Сценарио целокупне прославе, првенствено је дело и организација ПЈ

Маркетинг. Садржај је спој историјат фабрике, њену бурну и богату прошлост са данашњим изгледом и савременим производним

програмом и тенденцијама за даљи развој и напредак. У холу управне зграде, гости су могли да виде фотографије чланака Новина Србских са извештајем о наступу на Светској изложби Привреде у Паризу 1889. год., приказе фабрике из различитих временских периода, а на видео биму првонаграђени рад о развоју тополовнице са овогодишње Ноћи музеја. Затим су званице, којих је било око 200, кренуле пут музеја Стара ливница, где се одвијао централни део прославе.

Фабрика има и своју славу, свету Петку. У музеју је спроведена церемонија сечења славског колача. Колач су пресекли директор фабрике и свештено лице и у музеју је упалајено кандило и замисао тамјан и босиљак. Затим се зачула српска химна "Боже правде", а Мирко Бабић, крагујевачки глумац, је говорио указ Александра Карађорђевића о пресељењу Тополовнице из Београда у Крагујевац. Присутним су се обратили министар Србије, градоначелник Крагујевца, директор фабрике, председник Скупштине предузећа као и председник Синдикалне организације. То је био

осврт на тренутно стање и исказивање жеља да ова фабрика постоји још дуго, напредује и доживи још много јубилеја. Поставка савременог оружја је привукла велику пажњу присутних. Међу гостима су били представници Владе, Војске, Града, представници партнерских предузећа, јавне личности, спортисти, редитељи као и бивши радници фабрике и бројне новинарске и телевизијске екипе. Затим је директор фабрике доделио Златне плакете и плакете предузећима са којима је наша фабрика остварила изузетну пословну сарадњу.

Званицама су на изласку из Музеја додељени и поклони - монографија "Колевка српске индустрије", дело Бранка Богдановића, као и новине "Застава оружје"

и "Оружари".

Присутни су имали коментаре похвале и задовољ-
ства приказаним садржајем. Ово је била

јединствена прилика за осврт на прошлост и поглед у будућност, сусрет стarih, победа са новим. Како се радило некада, а какви су капацитети и репертоар савременог оружја данас. Такође и прилика да се обиђе музејска поставка за оне којима је овај долазак био првенац. Ако је судити по импресијама и комен-

тарима, онда је овај догађај заиста имао важност - од упознавања преко склапања пословних сарадњи, до радости коју пружају поновни сусрети. И публицитет, наравно, није изостао.

Марија Милошевић, дипл.историчар уметности

ДУБАИ

Док је огромни Боинг кружио над заливом, обратио се капетан са уобичајеним фразама и лепим жељама. Искористио је прилику да се похвали да слећемо на нови терминал, отворен, пре неки дан. Тај нови терминал 3 је био мой први контакт са Дубајем и та импресија је остала до краја. Мермер, стакло, блештавило и сјај, мада сам ја после лета, преседања и чекања по Истанбулском аеродрому само хтео да стигнем тамо где треба. И тако, прођем пасоску контролу, узмем пртљаг, изађем и седнем у такси.

Уђем значи у такси и као "Добар дан" кажем: "Шеик Зајед роуд,

емирејтс тајер сајд, ал гадир билдинг, летс го". Возач климине главом и кренустро. Погледам на сат пола дванаест, тј. пола три јутру по локалном времену. На путевима гужва као да је десет. Улице једносмерне, широке, по 4-5 трaka, такси вози 120 на сат. Изашао сам испред једног скромног солитера. Намерно кажем скромног, јер сам мислио да исти има не више од десетак спратова. Међутим, оптичка варка. Зграда има 20 спратова, али поред других поред ње које имају 50 и више, ова ми се учинила дупло низком него што јесте. Закључио сам да би таква зграда у Крагујевцу брзо постала симбол града. Овде таксисти који су новији у послу нису чули за њу. Ја сам значи имао среће да налетим на искуснијег.

После пар сати приче да ли је све било ок на аеродромима и слично, легао сам да спавам. Само да напоменем онима који нису путовали авионом, а то планирају, да озбиљно схвате силну процедуру која тамо влада. Визе, пасоске контроле, скенери, редови, гејтovi. Морате да дођете на време, а не као неки (моја маленкост), закасните на авион, јер су вам пред ногом затворили шалтер за чекирање. Оне сцене, где авион креће, а задијаха путник јури ка њему постоје само на филму. Када је реч о спавању, свуда око мене звуци грађевине, кран са рефлектором који пролази метар од прозора, а 4 сата, јутру. Тако је било свако вече. Гради се око у три смене, нема паузе. Свуда су кранови. На земљи и на врховима зграда. Ничу чардаци небу под облаке. Кран до крана. Као печурке. Страшно! Ја сам хвала богу, увек када легнем био прилично уморан, па ми то није пуно сметало.

Него, да кажем нешто о самом граду. Дубај је један од емирата (мислим да их има седам), који је свакако најбогатији. На неких сат и по вожње је и Абу Даби, други емир који је политички центар Уједињених Арапских Емирата. Осталих пет заостају за ова два. Дубајем влада Шеик Мухамед бин Рашид ал Мактум. Ово "бин" значи "од тог" и тај префикс у арапском свету представља знак моћи и власти. Човек има пуно деце и мало више милијарди. Обожава коње, соколове и лов, а своје љубави редовно испуњава по разним светским дестинацијама. Иначе, Арапи нису неки љубитељи животиња, што не важи за соколове, коње и камиле. Скори свака богатија кућа има на врху волијеру. Ту чувају соколове, вежбају их, изводе на такмичења. Популарне су трке камила, а врхунски тркачки примерак вреди као десетак луксузних аутомобила. Када сам већ код аутомобила, има свега, осим малих градских, типичних за Европу. Пехко, рено, фијат, опел и остала "сифа" нису у фазону. У фазону су спортски двоседи, лимузине и наравно, џипови. Што већи и скупљи, то боље. На улицама често можете да видите њихове жене како све у црном, а само им се очи виде, седе за воланом неког хамера. Шта ћете, има се може се. Шта је још занимљиво за Дубаи? Већини туриста су занимљиви тржни центри тј. молови. Њих има много, а о величини и импозантности не треба пуно трошити речи.

Било који наш је, у односу на њихове, занемарљиво мали. Чисто ради илустрације, споменућу да се у једном молу налази права правцата ски-стаза, са све жичаром, скијашима, кафићима, где они у паузи између скијања седе и пију чај. Купци су из целог света, али мени се чини да је највише Руса. Носе кесе светских марки одеће, и поред, молова свраћају у тзв. гољ сук (гијаџу злата и дијаманата) који се налази у старом делу града. Ту злато сија на све стране. Схватио сам да су цене веома повољне. Ту, као и у другим радњама, цењкање је правило. У почетку су озбиљни и пуштају вас да сами разгледате робу, али кад споменете нешто у вези цене, они се уједно наслеђују и крећу да вам нуде нижу цену. Крајња цена, ако имате смисла за цењкање, може да падне на половину првобитне, а ако сте му симпатични можда и више.

Ту су, наравно, и бројни хотели највећих светских ланаца. Ушао сам и разгледао пар таквих хотела, свуда раскош, огромни холови, базени итд... Посетио сам и Палмино острво. На њему су хотели, приватне виле и ко зна шта још. Острво се још гради, а велики танкери насилају песак и тако (узы ко зна која још архитектонска достигнућа) ниче још једно чудо из Дубаја. Када сам код чуда, за мене је на првом месту чувени Бурџ ал Араб (у слободном преводу Арапски Торањ), хотел са седам звездица у облику једра, на сред мора. Мени је изгледао као дар ванземаљаца Арапима, вада што их је околна пустиња подсетила на неки њихов крај. То треба да се види.

На мене је ипак најачи утисак оставила пустиња. У њу сам кренуо џипом. Вожња кроз пустињу је посебна прича. Шофер, Арапин, је по мом захтеву додао гас, тако да смо пролазио кроз пешчани тобоган. Све мислите готово, преврнумо се, међутим не. На жалост, убацише ми у џип индијску породицу, па је госпођу, при kraju вожње "љуто заболеља глава". Возач, шта ће, увиђајан, морао је да ублажи темпо. Увече смо ишли на вечеру, трбушни плес и пушење шише. Шиша, ароматични дуван, се пуши на сваком месту.

Ноћни живот. Једном речју, врло богат и садржајан. Има свега и за, што се каже, свачији укус. Алкохол се у граду не служи, нема га ни у продавницама. Међутим, Дубај сигурно не би био то што јесте да се и по том питању није нашло прелазно решење. Алкохол се служи само у склопу хотела, а пошто њих има колико хоћете, ту су сви клубови. Цене? права ситница, нормално светске. Гости? Одакле хоћете. Атмосфера опуштена, негде и врло жива. Лично сам се пар пута упитао, где ми оде младост, али то је већ друга прича.

Иначе, Арапа у Дубају нема више од 25-30%. Остатак су други који ту раде и живе. Највише је Индијаца који су главна радна снага. Раде као грађевинци, портири, чистачи, таксисти, а ко је успешнији бави се трговином. Све радње по којима је Дубај познат држе углавном ти Индијци. Ту су још и Филипинци, који раде по ресторанима и кафићима. Горед свих ових, много је људи са свих страна света и свако је ту неким својим послом. Бизнес и трговина светских размера, овде просто цветају. Јапијеваца (млади пословни људи) из целог света је колико хоћете. У Емирата се, осим нафте, воде и струје, ништа не производи, а ни у чему се не оскудева. Напротив, у сред пустиње вода и струја се немилице троше. Свако ради свој посао и све врхунски функционише. Свако је ту мање више задовољан, од шеика до оног радника на грађевини који ради на температурама које лети иду и до 45-50 степени.

Владари Дубаја су га замислили да буде град за 21. век, моћан, богат, раскрасница бројних путева и мешавина култура и народа, светска метропола која ће богато да живи од бизниса и туризма, и како видим на добром су путу да тај циљ и остваре.

Алекса Грковић

ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ ЧЛАНОВЕ СКУПШТИНЕ СИНДИКАЛНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗАСТАВА ОРУЖЈЕ

Драгослав Бараћ - РЈ Одржавање

Када сам прихватио кандидатуру за члана Скупштине сматрао сам да могу да допринесем да се, пре свега, побољша положај мојих колега из Одржавања. И мислим да сам у томе успео. На примеру моје целине, коју чине производни и непроизводни радници, може се видети да је нама у фабрици потребно да смо јединствени. Ситуација је тешка и само, ако смо сложни можемо да превазиђемо проблеме. Одувек сам био активан зато што се једино личним ангажовањем може утицати да се ствари поправе.

Такође, важно је истаћи да, без помоћи државе ова фабрика тешко може сама да опстане.

Гордана Божић - Површинска заштита

У предузећу Застава оружје радим 28 година, у сектору површинске заштите.

Члан Скупштине Синдиката сам од 2005. године. Као члан Скупштине се залажем за права радника, да имају нормалне услове за рад, с обзиром да целина у којој радим је једна од најугроженијих у фабрици, тако да има много проблема. Трудим се да раде у топлим просторијама, да имају заштитну опрему и да буду адекватно награђени за свој рад. Надам се да у томе и успевам.

Милан Божиновски - Брунирница

Тренутно сам запослен у Брунирници, целини у којој се обављају сложене хемијске операције. Ово ми је први мандат у Скупштини Синдикалне организације Застава оружје, али сам и пре тога био увек уз Синдикат када је затребало, на свим протестима и сличним акцијама. Иначе, запослени у мојој целини суочавају се са тешким условима рада и веома је важно да се чује и њихов глас. Обичном човеку треба помоћи, сваком у складу са својим могућностима.

Славица Брзаковић - РЈ Одржавање

На Одржавању радим већ 20 година, и када сам се укључила у рад Синдиката био је то резултат моје жеље да учиним све што је у мојој моћи како би се стање у фабрици поправило. Учествовала сам у свим акцијама које је организовао Синдикат, у циљу очувања наше фабрике. Као члан Актива жена, синдикалне комисије која се бави проблемима жена у фабрици, а и шире, присуствовала сам предавањима из ове области којој се све више поклања пажња. Наша је обавеза да предузмемо све што је неопходно да заштитимо наше интересе и на тај начин и интересе наших породица.

**СИНДИКАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА
ЗАСТАВА
ОРУЖЈЕ
СВИМ
ЧЛАНОВИМА**

**СИНДИКАТА ЖЕЛИ СРЕЋНЕ
НОВОГОДИШЊЕ И БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ**

